

**OOSTER
POORT.**

kijkt verder

Beleid Oosterpoort inzake screening bij aspirant (netwerk)pleegouders

Aanvullende criteria van Oosterpoort op de wettelijke- en landelijke-criteria bij screening aspirant (netwerk)pleegouders

Datum 29 december 2025

Auteur Femke Elsinga

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Wettelijke criteria screening aspirant (netwerk)pleegouder	3
3	Landelijke criteria screening (netwerk)pleegouder, aangevuld met beleid Oosterpoort hierop	4
4	Aanvullende screeningscriteria van Oosterpoort van (netwerk)pleegouder	5
5	Criteria bij een netwerkonderzoek	6
6	Selectiebesluit	7

1 Inleiding

De Jeugdwet stelt een aantal screeningseisen waaraan aspirant pleegouders (netwerk- en bestandspleegouders) worden getoetst. Daarnaast geeft de Jeugdwet ook de ruimte om als pleegzorgaanbieder aanvullende eisen te stellen, mits deze eisen vooraf schriftelijk zijn vastgelegd en voldoende kenbaar zijn gemaakt. Dit document heeft als doel de aanvullende criteria van Oosterpoort op de wettelijke- en landelijke-criteria op schrift te stellen. Hiertoe zullen eerst de wettelijke criteria worden benoemd. Daarna de landelijke criteria, met een nadere duiding hoe Oosterpoort hiermee omgaat en in paragraaf 4 de criteria van Oosterpoort.

2 Wettelijke criteria screening aspirant (netwerk)pleegouder

Nadat de Gecertificeerde Instelling of een andere verwijzer het dossier heeft aangeleverd, kan de screening van de pleegouder door Oosterpoort plaatsvinden. In het dossier moeten tenminste de volgende documenten zitten, wil Oosterpoort de screening kunnen starten: in ieder geval de uitkomsten van de veiligheidstoets, zowel de weging als de conclusies. Daarnaast bevat het dossier alle voor de pleegzorgaanbieder noodzakelijke informatie zoals aanleiding en motivatie voor besluitvorming, informatie over eventuele voorafgaande hulpverlening en praktische informatie zoals (adres)gegevens van ouders en netwerkgezin en de Basis Registratie Personen-gegevens (BRP) van de jeugdige. Zonder deze informatie - bepaling jeugdhulp en dossier – kan de overdracht naar Oosterpoort niet plaatsvinden. De Jeugdwet geeft in artikel 5.1 een aantal criteria op basis waarvan de beoordeling van aspirant pleegouders plaatsvindt. Deze criteria gelden voor alle pleegouders, dus ook voor netwerkpleegouders. Hieronder volgt een opsomming van deze criteria.

1. De pleegouder heeft tenminste de leeftijd van eenentwintig jaren bereikt.
2. Een pleegouder is niet tevens degene, die door de desbetreffende zorgaanbieder van pleegzorg is belast met de begeleiding van pleegouder(s).
3. De pleegouder beschikt over een verklaring van geen bezwaar die voor de aanvang van de opvoeding en verzorging van een jeugdige is afgegeven door de Raad voor de Kinderbescherming, waaruit blijkt dat er geen sprake is van bezwarende feiten en omstandigheden voor het verzorgen en opvoeden van een pleegkind. Deze voorwaarde geldt tevens voor alle personen van twaalf jaar en ouder die als inwonenden op het adres van de pleegouder staan ingeschreven. De verklaring is vereist voor de aanvang van de opvoeding en verzorging van een jeugdige, voorafgaand aan de plaatsing van een eerste jeugdige, bij een wisseling van Pleegzorgaanbieder, bij de komst van nieuwe inwonenden en indien de pleegouder gedurende twee jaren geen pleegouder is geweest.
4. De pleegouder heeft met goed gevolg een door de Pleegzorgaanbieder aangeboden voorbereidings- en selectietraject afgerond.
5. Voorafgaand aan de plaatsing van een jeugdige in het gezin van de pleegouder beoordeelt de Pleegzorgaanbieder of de jeugdige in het gezin van de pleegouder kan worden geplaatst, gelet op de leeftijd en de problemen van de jeugdige, de samenstelling van het gezin van de pleegouder en de verwachte duur van de plaatsing van de jeugdige in het gezin van de pleegouder.

Dit vijfde wettelijke criterium is een redelijk open criterium. Het betreft de beoordeling door de pleegzorgaanbieder of de jeugdige in het gezin van de pleegouder kan worden geplaatst gelet op:

- leeftijd van de jeugdige
- problemen van de jeugdige
- samenstelling van het gezin van de pleegouders
- verwachte duur van de plaatsing van de jeugdige in gezin pleegouder.

Dit criterium is uitgewerkt¹ in zes landelijke criteria die in het screeningsproces worden meegenomen.

¹ in het Kwaliteitskader voorbereiding en screening in de pleegzorg van 2021 van Jeugdzorg Nederland

3 Landelijke criteria screening (netwerk)pleegouder, aangevuld met beleid Oosterpoort hierop²

Ter invulling van het vijfde wettelijke criterium (zie hierboven) heeft Jeugdzorg Nederland de volgende zes criteria geformuleerd.

- a. Openheid & duidelijkheid, hieronder begrepen:
- Pleegouders onderhouden positieve contacten met pleegkinderen, de familie van pleegkinderen, burens, artsen, leerkrachten enzovoort.
 - Pleegouders kunnen luisteren, vragen stellen, problemen verduidelijken, praten zonder veroordelen enzovoort.
 - Pleegouders kunnen uitkomen voor hun gevoelens.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders de kwetsbaarheden binnen hun opvoedingssituatie bespreekbaar maken met de pleegzorgbegeleider
- b. Samenwerken & delen van opvoederschap, hieronder begrepen:
- Pleegouders kunnen het opvoederschap delen met de ouders van het kind, zowel praktisch als gevoelsmatig.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat ouder(s) en pleeggezin bereid zijn samen te werken en bijvoorbeeld gezamenlijk naar het intakegesprek komen. Er mogen geen conflicten tussen beide partijen zijn die ervoor zorgen dat deze samenwerking niet mogelijk is.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat er geen groot risico is op een loyaliteitsconflict voor het kind bestaat.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders zich inzetten voor (begeleide) omgang tussen pleegkind en ouder(s), zoals aanwezig zijn bij deze omgang of het faciliteren van vervoer.
 - Pleegouders kunnen werken met hulpverleners, zoals pleegzorgbegeleiders en medewerkers van wijkteams en gecertificeerde instellingen.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders open en eerlijk informatie delen over hoe het eraan toegaat binnen het pleeggezin, waar dat betrekking heeft op het welbevinden van het pleegkind.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders het pleegkind ondersteunen door zich in te zetten in het geval er voor het pleegkind passende hulpverlening noodzakelijk wordt geacht, zoals het faciliteren van vervoer van/naar therapieën, of het deelnemen aan ouderbegeleiding of systeemtherapieën.
- c. Jeugdigen helpen een positieve kijk op zichzelf te ontwikkelen, hieronder begrepen:
- Pleegouders helpen jeugdigen hun levensgeschiedenis te begrijpen.
 - Pleegouders helpen de jeugdige zich goed te voelen over zichzelf (wat er in het verleden ook gebeurd is).
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders pleegkind de mogelijkheid bieden om het sociale netwerk te versterken, door bijvoorbeeld stimuleren van contacten met vrienden of het lid zijn van een sportclub.
- d. Jeugdigen helpen hun gedrag te veranderen op basis van het versterken van de eigen krachten en het aanboren van talenten en mogelijkheden van de jeugdige, hieronder begrepen:
- Pleegouders doorbreken de cirkel van geweld en verwaarlozing waar veel jeugdigen in zitten.
 - Pleegouders geven de jeugdige positieve aandacht en stimuleren hen tot gewenst gedrag.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders zowel ondersteunings- als controleaspecten in hun opvoeding hanteren (Richtlijn Jeugdhulp en Jeugdbescherming NVO, BPSW en NIP).

² Aanvullingen van Oosterpoort op de landelijke criteria staan in deze paragraaf met een pijltje aangegeven.

- Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders, indien dit van toepassing is, deelnemen aan pleegoudertrainingen gefaciliteerd door Oosterpoort.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat pleegouders in hun opvoedingsvaardigheden kunnen aansluiten bij de ontwikkeling van het pleegkind.
- e. Kunnen inschatten welke uitwerking het pleegouderschap op hun eigen situatie heeft, hieronder begrepen:
- Pleegouders kunnen omgaan met veranderingen die in het gezin ontstaan.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat de eigenschappen van het pleegkind inhoudelijk een match moeten kunnen zijn met de eigenschappen van eventuele eigen kinderen (zoals leeftijd, grootte van het gezin, plaats in kinderrij, problematiek van het (pleeg)kind).
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat het pleegouderschap te combineren valt met (vrijwilligers)werk, hobby's en andere bezigheden van het netwerkpleeggezin.
 - Pleegouders kunnen omgaan met verlies.
- f. Veiligheid: het bieden van een veilige leefomgeving aan een pleegkind, hieronder begrepen:
- Pleegouders zijn in staat om vanuit een stabiele gezinssituatie een veilige leefomgeving te creëren.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat er uit de Checklist Veiligheid in Pleegzorg (CIVP) een 'code groen' komt. Indien er een code oranje uit komt, dient overlegd te worden met de gedragswetenschapper.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat er geen life-events plaatsvinden binnen het pleeggezin op moment van screening of dat er geen life-events verwacht worden in de komende 12 maanden die van invloed kunnen zijn op het welbevinden van het pleegkind. Voorbeelden van life-events: zwangerschap, ondergaan/opstarten van vruchtbaarheidsbehandeling/adoptietraject, geboorte, langdurige/levensbedreigende ziekte, overlijden van een naast familielid, huwelijk, scheiding, samenwonen of wijziging van omstandigheden zoals verhuizing, verbouwing, verandering van baan of bijplaatsing.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat de leefomgeving van het netwerkpleeggezin fysiek veilig is en aansluit bij de ontwikkeling van het pleegkind, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van traphekjes, omheining van de tuin, veilig vervoeren van het pleegkind, aanwezigheid van rookmelders, en het zich onthouden van roken in gemeenschappelijke ruimtes van het huis.
 - Hieronder verstaat Oosterpoort o.a. dat de netwerkpleegouders in goede mentale en fysieke gezondheid verkeren.
 - Pleegouders zijn in staat om een gezonde seksuele ontwikkeling van jeugdigen te stimuleren, kunnen (eventueel met ondersteuning) omgaan met een (seksueel) traumatische voorgeschiedenis van een jeugdige en zijn in staat om adequaat te reageren op signalen van grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik.

4 Aanvullende screeningscriteria van Oosterpoort van (netwerk)pleegouder

Naast de zes landelijke criteria op basis waarvan de beoordeling van aspirant pleegouders plaatsvindt hanteert Oosterpoort nog aanvullende criteria bij de screening van (netwerk)pleegouders.

- a. Minimaal één pleegouder binnen het pleeggezin spreekt de Nederlandse taal voldoende goed om zonder tolk in contact te kunnen zijn met de pleegzorgorganisatie en het bijbehorende hulpverleningssysteem.
- b. Het pleeggezin is geen stiefouder. Een stiefouder kan alleen pleegouder worden wanneer deze niet meer samenwoont met de ouder van het kind en de relatie beëindigd is (het eventuele geregistreerd partnerschap of samenlevingscontract is ook beëindigd).
- c. Het pleeggezin woont niet/staat niet ingeschreven op hetzelfde adres als ouder(s), of andersom.
- d. Er is geen sprake geweest van een gezag beëindigende maatregel binnen het pleeggezin voor eigen kind(eren).

- e. Er is geen sprake van een kindbeschermingsmaatregel ten behoeve van eigen kinderen van het pleeggezin, dan wel de Raad voor de Kinderbescherming doet geen onderzoek naar de (opvoedings)situatie van het pleeggezin.
- f. Het pleeggezin is niet eerder afgewezen door Oosterpoort of een andere pleezorgorganisatie. Indien expliciet wordt gevraagd om second opinion uit te voeren, of vanwege verandering omstandigheden nogmaals te onderzoeken; aanvraag overleggen met gedragswetenschapper.
- g. Het pleeggezin heeft een pedagogische hulp/begeleidingsvraag die past binnen pleezorg, dan wel het pleeggezin kan deze in samenspraak met de betrokken onderzoeker formuleren.
- h. De leefomgeving van het pleeggezin biedt in praktische zin genoeg ruimte voor de opvang van het pleegkind. Dat wil zeggen dat er o.a. een (slaap)kamer is waarop het pleegkind zich kan terugtrekken binnen de woning.
- i. Het pleegkind wordt ingeschreven op het adres van het pleeggezin³. Het juiste adres is van belang voor bijvoorbeeld inschrijving bij de huisarts of de school. De inschrijving op het adres van het pleeggezin kan mogelijke gevolgen hebben voor toeslagen en uitkeringen van de ouder(s). Oosterpoort kan om een adresonderzoek bij de betreffende gemeente vragen indien het pleegkind niet op het juiste verblijfsadres is ingeschreven.
- j. Pleegouders hebben geen (licht) verstandelijke beperking.
- k. Pleegouders werken niet bij Acuras.

5 Criteria bij een netwerkonderzoek

Bij een potentiële netwerkplaatsing gelden dezelfde toetsingscriteria als voor een niet-netwerkplaatsing, dus zowel de wettelijke-, landelijke- als Oosterpoort-criteria. De informatie die via de GI of andere verwijzer bij Oosterpoort binnenkomt kan daarbij behulpzaam zijn⁴.

Het komt echter vaak voor dat het pleegkind op het moment van het onderzoek al is geplaatst in het netwerkpleeggezin. De Jeugdwet regelt dan (zie artikel 5.1 lid 3 Jeugdwet), dat Oosterpoort vanaf het moment van ondertekening van het pleezorgcontract 13 weken de tijd krijgt voor de toets aan genoemde criteria, behalve de leeftijdstoets van 21 jaar en de toets of de potentiële pleegouder al pleezorgbegeleider is bij Oosterpoort. Wat echter altijd meteen moet worden getoetst, dus nog vóórdat het selectieonderzoek start, is of de verzorging en opvoeding van het kind door de aspirant netwerkpleegouders schadelijk is voor de ontwikkeling van het kind. Voor het toetsen hiervan is het noodzakelijk dat de GI de benodigde dossierstukken, inclusief bepaling jeugdhulp aanlevert. Hierin zijn in ieder geval de uitkomsten van de veiligheidstoets opgenomen, zowel de weging als de conclusies⁵.

Bij een pleegkind dat voorafgaand aan het onderzoek reeds is geplaatst zijn er dus de volgende toetsen:

- de leeftijdstoets van 21 jaar
- de potentiële netwerkpleegouder is niet een pleezorgbegeleider van Oosterpoort
- de huidige plaatsing in het netwerkgezin is niet schadelijk voor het kind
- daarna: binnen 13 weken een toets aan de andere selectiecriteria.

³ Als het kind op twee adressen staat ingeschreven is dit het adres waar het kind naar redelijke verwachting gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten, art. 1.1 sub o sub 1^e Brp. Er is sprake van een 'tijdelijk verblijfsadres' waar het pleegkind naar redelijke verwachting niet meer dan vier maanden verblijft. Bij een tijdelijk verblijfsadres hoeft je je niet in te schrijven in Brp (artikel 1.1 sub z Brp). Het is wettelijk verboden je in te schrijven op een adres waar je niet daadwerkelijk woont. Dit kan boetes opleveren en kan gevolgen hebben voor uitkeringen of toeslagen. De pleezorgaanbieder is hiervoor niet verantwoordelijk. De pleezorgaanbieder kan eventueel bij de betreffende gemeente een adresonderzoek aanvragen.

⁴ In de regel komt het verzoek voor een netwerkonderzoek van de Gecertificeerde Instelling (GI). Als de GI het netwerkgezin na de inhoudelijke beoordeling als voldoende veilig heeft beoordeeld en als er volgens de GI sprake is van zodanige problematiek dat een (tijdelijke) uithuisplaatsing noodzakelijk is, zal de GI indien mogelijk binnen 7 maar uiterlijk binnen 14 dagen na de melding van de gerealiseerde netwerkopvang een bepaling jeugdhulp op grond van artikel 3.5 Jeugdwet vaststellen. Deze bepaling wordt, vergezeld van het dossier, waarin onder andere de uitkomsten van de veiligheidstoets zijn opgenomen, binnen deze 14 dagen doorgestuurd naar de pleezorgaanbieder voor het opstellen van een pleegcontract. Gelijktijdig wordt door de GI bij de pleezorgaanbieder een verzoek gedaan voor het opnemen van de begeleiding van het netwerkgezin en het starten van het netwerkonderzoek. Zie hiervoor de Veldnorm Netwerkpleezorg Jeugdbescherming – Pleezorgaanbieder, 2016, p. 4

⁵ Zie hiervoor de Veldnorm Netwerkpleezorg Jeugdbescherming – Pleezorgaanbieder, 2016, p. 5

6 Selectiebesluit

Oosterpoort neemt op basis van de verkregen informatie uit het voorbereidings- en selectietraject een weloverwogen en gemotiveerd besluit over de selectie van aspirant pleegouders. Oosterpoort toetst daartoe onder meer aan de genoemde criteria, zowel de wettelijke als de aanvullende criteria van Oosterpoort.

Afhankelijk van de situatie kan het ene criterium anders worden gewogen dan het andere criterium. Ook kunnen afhankelijk van de situatie andere criteria meewegen. Het kan voorkomen dat Oosterpoort al ná de toets aan slechts een gedeelte van de criteria tot de slotsom komt dat het aspirant pleeggezin niet geschikt is.

Van het selectiebesluit worden de aspirant pleegouders schriftelijk en mondeling in kennis gesteld. Tevens ontvangen zij het onderzoeksrapport. Bij een positief eindoordeel wordt een rapportage met pleegouderprofiel opgesteld. Bij een afwijzing worden aspirant pleegouders schriftelijk geïnformeerd over de reden van afwijzing. Hierbij wordt aangegeven op basis van welke (één of meerdere) criteria tot afwijzing is besloten⁶. Binnen Oosterpoort wordt het selectiebesluit genomen als een teamgedragen besluit van de SKJ geregistreerde jeugdzorgwerkers. De gedragswetenschapper kan hierbij indien nodig worden geconsulteerd.

7

6.1 Selectiebesluit bij netwerkonderzoek

In de regel wordt zodra de bepaling jeugdhulp van gemeente of GI bij Oosterpoort voor een screeningsonderzoek binnen is, een pleegcontract afgesloten.

Indien Oosterpoort tot de conclusie komt dat het aspirant-netwerkgezin niet geschikt wordt bevonden na een afgewogen toets aan de genoemde criteria, wordt het reeds afgesloten pleegcontract ná de totstandkoming van het⁷. De aspirant pleegouders worden hiervan ook dezelfde dag nog geïnformeerd. Dit heeft tot gevolg dat de betaling van de pleegzorgvergoeding wordt stopgezet.

Indien er sprake is van de betrokkenheid van jeugdbescherming zal Oosterpoort deze jeugdbeschermingsinstantie hiervan ook tegelijkertijd verwittigen. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het pleegkind wordt daarbij overgedragen aan de GI. Het is voor Oosterpoort redelijkerwijs niet mogelijk dat Oosterpoort instaat voor de veiligheid van een pleegkind, terwijl Oosterpoort dit gezin niet geschikt acht als pleeggezin. Het staat de GI vrij de begeleiding van het pleeggezin onder verantwoordelijkheid van de GI plaats te laten vinden.

Indien er sprake is van vrijwillige jeugdhulpverlening, wordt de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het pleegkind overgedragen aan de gezaghebbende ouder(s).

⁶ Kwaliteitskader Voorbereiding en screening in de pleegzorg, 2021

⁷ Jeugdwet artikel 5.1 lid 3 laatste zin.

OOSTER POORT.

kijkt verder

Kamperfoeliestraat 60
5342 CX Oss
Nederland

0412 – 46 53 00
info@oosterpoort.org
oosterpoort.org

kvk 17110624
btw NL807381500B01
iban NL12 RABO 0171 9769 59

Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Ons privacy statement staat op onze website.